

рівня зайнятості в сфері соціальних послуг; створення, поширення та використання технологічних, управлінських, організаційних, інформаційних, соціальних інновацій; інформатизація та інтелектуалізація праці; поява нового типу робітника на ринку праці, що має такі навички, як креативність, інноваційність, адаптованість, стресостійкість тощо, підвищення рівня освіченості населення, розвиток та поширення нових форм зайнятості. Водночас слід враховувати, що нова економіка передбачає необхідність отримання працівником нових знань, тобто розвиток творчих здібностей для застосування інновацій; появу нових форм зайнятості, особливо у галузях, які використовують інновації; сприяє людському розвитку та навчанню упродовж усього життя і отриманню навичок; забезпечує ефективну реалізацію людського потенціалу та гідний людський розвиток.

Список літератури

1. Вегера С. А. Поведінкова економіка – особлива галузь економічної теорії. *Актуальні проблеми економіки*. 2004. № 2. С. 4-16.
2. Грецька-Миргородська В. В. Формування соціально-орієнтованої економіки: поведінкові передумови аналізу. *Ефективна економіка*. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6349>.
3. Loewenstein G. Emotions in economic theory and economic behavior. *American Economic Review*. 2000. Vol. 90(2), p. 426-432.
4. Безгін К. С., Ушкальов В. В. Поведінкова економіка: епістемічний поворот у трактуванні раціональності. *Економіка України*. 2019. №7-8 (692-693). С. 3-15.
5. Ariely D. *The Upside of Irrationality: The Unexpected Benefits of Defying Logic* (Reprint ed.). 2011. New York; Toronto: Harper Perennial.

Ткачук Н. В.

к.е.н., старший викладач кафедри фінансів,

Вовк В. М.

здобувач

Волинський національний університет імені Лесі Українки

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Сучасні умови господарювання не лише українських підприємств, але й підприємств в цілому світі ускладнені як загальною політичною ситуацією, так і незмінними соціальними факторами, які обумовлені пандемією COVID-19. Діяльність підприємства супроводжується впливом факторів зовнішнього середовища, що діють на всі напрями його діяльності, в тому числі на процеси фінансового забезпечення. Тому підприємству треба вміти пристосуватися до зовнішніх факторів та своєчасно реагувати на будь які їх зміни.

Аналіз впливу коронавірусу на фінансовий стан та фінансову стійкість українських підприємств є актуальною темою сьогодення, адже саме пандемія стала великим поштовхом до змін для підприємств, оскільки бізнесу довелося пристосовуватися до нових умов функціонування і дуже швидко. Жодне з підприємств не могло залишатися на попередньому рівні і з попередніми інструментами, адже тоді воно просто б зникло.

Під час введення локдауну 2020 року відбулося зростання безробіття (за декілька місяців карантину воно зросло майже на 48%). Це було спричинено тим, що багато підприємств розважального сектору та туризму просто не змогли перенести цих обмежень і закрилися, але, крім цього, і в інших секторах відбувалося скорочення, адже багато підприємств ставали біднішими.

Управління фінансовою стійкістю підприємства це процес прийняття управлінських рішень для забезпечення такого стану фінансових ресурсів, які б дозволили його розвиватися на основі зростання прибутку та протидії факторів зовнішнього середовища. Від ефективності фінансового управління залежить рівень фінансової стійкості підприємства [1].

Якщо розглядати традиційні підходи щодо оцінки фінансової стійкості підприємств, то тут основним провідним показником виступає величина власного капіталу, яка в подальшому порівнюється з функціональними показниками, а саме [2]: коефіцієнт автономії показує співвідношення власного капіталу та майна підприємства, відповідно якщо скорочується операційна діяльність не відбувається амортизаційних відрахувань в достатньому розмірі на відновлення майна, от отже збільшуються витрати на виробництво одиниці продукції; співвідношення позикових та власних коштів у випадку уповільнення операційної діяльності збільшує боргове навантаження на підприємство; коефіцієнт маневреності власних коштів знижується в прямій пропорційності до ступеню уповільнення операційної діяльності; коефіцієнти концентрації власного та позикового капіталу, як обернені один до одного змінюються відповідно до зміни величини активів підприємства, тобто його можливості (а в даному випадку неможливості) нарощувати виробничі активи; цей самий висновок стосується ц коефіцієнту фінансової незалежності.

Отже, говорячи про формування шляхів забезпечення фінансової стійкості підприємства недоцільно використовувати лише фінансово-економічні показники [3]. Для забезпечення фінансової стійкості підприємства в умовах пандемії пропонується реалізувати наступні заходи [4]:

1. Створити таку систему управління для прийняття рішень, яка дала б можливість на основі актуальних і доступних даних, сформуванню короткостроковий, середньостроковий та довгостроковий прогноз. При цьому перший має бути орієнтований на внутрішнє середовище організації: персонал і операційну діяльність, другий на збереження грошових коштів компанії, а третій на оцінку рівня економічного впливу [5].

2. Здійснення оцінки ризиків для зменшення ступеню їх впливу та реалізації превентивних заходів.

3. Побудова зовнішніх комунікації із стейкхолдерами для формування позитивного іміджу підприємства в очах: працівників, клієнтів, постачальників, суспільства.

4. Оптимізація ланцюжка постачання для зменшення витрат та підтримки взаємозалежних бізнесів.

5. Ефективно використовувати час простою для розробки та впровадження різного роду інновацій.

Отже, пандемія коронавірусу здійснила негативний вплив на фінансовий стан українських підприємств та економіку в цілому. Найбільше від цього постраждали розважальна та туристична сфери, багато підприємств просто не перенесли цього періоду. Не просто було і іншим підприємствам, які стикнулися з неможливістю продати свої товари ні всередині країни, ні за її межами, адже не було кому його купувати, споживачі втратили свої доходи. У цей період відбувся значний вплив і на фінансову стійкість підприємств, адже ця ситуація показала, що для ефективного формування шляхів забезпечення фінансової стійкості потрібно більше уваги приділяти саме оцінці зовнішніх ризиків та постійно покращувати систему розробки і впровадження інновацій.

Список літератури

1. Ткаченко Є.Ю. Фінансова стійкість підприємств: сутність та основу управління. Гроші, фінанси і кредит, Випуск 56, 2021.

2. Василенко Ю.М. Фінансова стійкість підприємства та шляхи його забезпечення. Економіка. Фінанси. Право. 2015 Вип. 1. № 1. С. 21–25.
3. Косарева І.П., Бут І.П. Механізм управління фінансовою стійкістю. Молодий вчений. 2017. Вип. 44 (4). С. 10–14.
URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/4/158.pdf>
4. Русіна Ю. О., Полозук Ю. В. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на неї впливають. International scientific journal, 2015. № 2. С. 91-94.
5. Кривицька О. Р. Планування прибутку підприємства при визначенні стратегії його розвитку. Фінанси України. 2015. № 3. С. 138-143.

УДК 336.5

Яремчук О. М.

викладач

ВСП Заліщицький фаховий коледж
ім. Є. Храпливого НУБіП України

Стрільчук Л. В.

викладач

ВСП Заліщицький фаховий коледж
ім. Є. Храпливого НУБіП України

ДЖЕРЕЛА ВІДНОВЛЕННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Для нормальної організації та ефективного використання засобів виробництва необхідне своєчасне їх відтворення. При цьому відтворюється як вартість, так і натуральний їх вигляд. Серед джерел формування та відтворення необоротних активів виділяють внутрішні та зовнішні. Власними коштами для фінансування капітальних інвестицій є нерозподілений прибуток та амортизаційні відрахування. В умовах воєнного стану економічна ситуація підприємств значно погіршилася, тому багато з них будуть збитковими або ж одержать мінімальний позитивний фінансовий результат. Амортизаційні відрахування частіше за все не дозволяють здійснювати розширене відтворення, а лише забезпечують заміну застарілого обладнання. Виходом з цієї ситуації є застосування методу прискореної амортизації, проте цей спосіб значно підвищує собівартість готової продукції і, відповідно, ціну.

До зовнішніх джерел відносять бюджетне фінансування, банківські кредити, емісію цінних паперів, кошти іноземних інвесторів. Підвищення облікової ставки НБУ до 25% призвело до здорожчання нового кредитування. Але зараз можемо констатувати, що банківська система загалом впоралася. І кредити на релокацію підприємств з окупованих регіонів, або тих, де ведуться бойові дії та кредити на відновлення та модернізацію пошкоджених виробничих фондів надаються за допомогою державної програми підтримки «Доступні кредити 5–9%». Аналіз можливостей використання засобів державної підтримки для відтворення необоротних активів зумовив дане дослідження.

За аналітичними даними Центру розвитку інновацій, 33,8% підприємств повністю або майже повністю припинили роботу з 24 лютого. Найбільше заважає бізнесу у відновленні нестача фінансових ресурсів в країні – а саме неплатоспроможність клієнтів, недоступність кредитних коштів і власного капіталу бізнесу тощо.

Тому необхідною умовою для стимулювання підприємництва в цей складний час є державна підтримка, яка включає фінансову, інформаційну, консультативну